

Побудь зі мною

Наталя Околітенко

Повернувшись з відрядження, Арсен насамперед зайшов до тітки Тані забрати ключі й розпитатися про новини. Тітка сказала, що квіти вона поливала й годувала кота Антона — нівроку став, ширший, як довший, а от ночувала в квартирі тільки раз, бо домовик її не злюбив. І подушку з-під голови тяг, і по підлозі чалапав, немов гусак, і вранці вона знайшла свої панчохи під кухонним столиком — хто їх туди закинув? "Я Антона випроваджувала на балкон, боялася, щоб домовик чого йому не поробив".

Неуважно вислухавши тітку, Арсен сказав, що ніякий домовик не впорається з такою нахабною тварюкою, як кіт Антон, і пішов.

Вночі він прокинувся від того, що під головою в нього не було подушки, а на груди тиснуло. Мацнувши поперед себе руками, вперся в щось м'яке й ніби оксамитове, повернувшись на бік, скинув його на підлогу — шерхнуло, як газета чи книга, й полопотіло кудись.

Холодний піт обілляв Арсена. Кілька хвилин лежав, охоплений якимось первісним страхом, — страхом, котрого й зовсім не зазнав, коли в глухому місці відстав від експедиції. Перехиливши себе, намацав і смикнув шнурок лампи, що стояла на тумбочці.

"Може, котяра на мене стрибонув?" — майнула думка.

Але Антона вдома не було, він традиційно подався шукати нічних пригод — униз з балкона по виноградних лозах.

Схопившись, Арсен дістав з нерозпакованої валізи вітар — прилад, що, на великих відстанях вловлюючи теплові випромінювання, давав знати про появу живої істоти і допомагав їм в експедиції стерегтися отруйних змій та рисей. Стрілка не те щоб дуже, але помітно відхилилася.

Арсенові здалося, що чиєсь дихання торкається його рук, чиїсь очі зирять на нього з кутка, де письмовий стіл; міг достеменно сказати, які ті очі — невеликі, глибоко посажені й густо-сині.

"Нерви у тебе, хлопче, нерви".

Запалюючи цигарку, Арсен помітив, що в нього тремтять руки, й перейнявся до себе зневагою: це ж треба, щоб він, досвідчений геолог, котрий не раз просто неба ночував у тайзі чи пустелі, злякався тітчиної вигадки, сонного марення, галюцинації!

"Так, але ж прилад..."

Прилад засвідчував присутність живої істоти.

Арсен дістав фотоапарат і, навівши різкість, зробив кілька знімків кімнати в інфрачервоних променях. Після цього зразу заспокоївся й заснув — міцно, до самого ранку.

Вранці він через силу пригадав нічну пригоду, але плівки проявив. На останніх кадрах проступали контури якоїсь дивовижної істоти.

Скулившись, вона сиділа на підлозі, ніжки крісла трохи затуляли безформне тлусте тіло, зате чітко вирізнялися круглі, як в іграшкового ведмежати, вушка й очі — невеличкі, глибоко посаджені, вони дивилися осмисленим людським поглядом. Тим самим, який він відчув уночі.

"Ось тобі й вигадка тітки Тані!"

Якесь гарячкове нетерпіння охопило Арсена; спочатку він хотів випрасувати костюм, потім махнув рукою й натягнув запылюжені дорожні джинси. Викликав таксі.

За півгодини Арсен сидів у кабінеті голови секції біологічних випромінювань, давнього приятеля свого батька. Привітавшись, він навіть не завважив рук, готових подружньому його обійняти, а зразу дістав фотографію.

— Ну як це розуміти? Це ж ніби щось із казки, а тут ось маєш... Я зовсім спантеличений.

Склавши розведені руки човником, Іван Максиміліанович наліг грудьми на свій великий, завалений паперами та книжками стіл.

— Ану, ану... Дуж-же цікаво. Це ви зробили в своїй кімнаті? І різкість навели як слід?

— Та ніби... Зрештою, фотографую з п'яти років, всі дії вже доведені до автоматизму.

— Так, так... Це створіння здається напівпрозорим.

— Тим часом я торкнувся його руками: воно цілком матеріальне, кошлате й м'яке.

— Ви тут нічого не переплутали?

Розпитуючи про деталі, Іван Максиміліанович перейшов на різкий тон, і це почало дратувати Арсена: самого його досліджують, чи як? І що більше він дратувався, то більше переконувався: авжеж, так було, було, не примарилось, і він не збожеволів, ніхто ніколи не помічав за ним нервових розладів. Спить добре!

— От завелася, поки мене не було, у домі якась тварюка — і що тепер з нею робити? Як її викишкати?

— А чим вона вам, власне, заважає? — раптом обурився Іван Максиміліанович.

— Як чим? Непрогнозованістю своєї поведінки. Ще, може статися, почне мене вночі душити...

— Ага, наслухались.. — Іван Максиміліанович засміявся: — Та ні ж бо, вони не шкодять. І вдачі не агресивної, та й сили мають небагато.

Тепер уже Арсен здивувався:

— Хто це "вони"?

— Домовики. Ельфи. Лішаки. Усе, що прийнято називати в народі нечистою силою, — зробив невинні очі завідуючий секцією біологічних випромінювань.

— Ну знаєте! Та ж досі це ніби мали за породження уяви...

— А ваші фотографії?

Зрозумівши, що він сам собі суперечить, Арсен засміявся:

— Справді... Як же глибоко в нас сидить страх впасти в оману та видатися смішним... І все ж таки що це може бути?

— Домовичок. Справжнісінький домовичок. Той самий, що з казок.

Іван Максиміліанович підійшов до вікна і, не без зусиль підтягнувши на руках своє вже добряче обважніле тіло, сів на підвіконня, його очі під пишним білим чубом, що спадав на чоло, вразили Арсена своєю синявою.

— Бачите, елементарний склад так званої живої речовини не відповідає елементарному складу земної кори. Ми тільки на один відсоток складаємося з важких елементів, земна ж кора — навпаки. Чому? Є така думка — її висловив Ціолковський — що колись наш світ був легким, ущільнився ж у процесі еволюції. Але той ефірний світ породив своїх живих істот, і деякі з них вдосконалились, набувши чогось подібного до розуму. Це було задовго-задовго до появи першого коацервату в світовому океані, до появи самого океану".

— Я знаю, що за атомним складом ми ближчі до зірок, ніж матінка-земля, — сказав Арсен. — Мені це завжди здавалося дуже поетичним. І трохи невірогідним.

— А як на мене, то немає нічого прекраснішого від невірогідності. Від очевидної невірогідності. Такої, як ваші фотографії... Та повернуся до своєї думки.

Іван Максиміліанович постукав пальцями по підвіконню і, ніби щось пригадавши, промовив:

— Все, що ми бачимо, — породження ущільненої матерії. Але подекуди могли зберегтися і ефірні істоти — так само, як збереглися з прадавніх віків гатерії чи кистепері риби. Ефірні істоти іншої, ніж ми, структури, з ними контактувати важко, однак відчувати можна. Люди остерігалися домовиків та ельфів, як і всього, чого не розуміли, наділяли їх невластивою їм силою. Коли ж ми доросли до того, щоб пошукати раціонального зерна в прадавніх марновірствах, то ефірних істот лишилося на землі аж надто мало. Тепер рідко почуєш про зустріч з домовиком, і не тому, що люди почали тверезіше дивитися на світ... Домовики справді вимерли, бо їхня пора давно минула.

Зіскочивши з підвіконня, Іван Максиміліанович взяв Арсена за плечі й палко зашепотів:

— Голубчику! Таж вашому повідомленню ціни немає! Навіть не знаю, з якого боку до нього приступитися, проблема це дуже делікатна... Одне прощу: бережіть свого квартиранта, всіляко годіть йому. Заради бога, не сполохайте його скепсисом чи роздратуванням — можливо, домовики чутливі до емоцій. Любіть його. Ввійдіть з ним у контакт, по-людськи пожалійте його, ви уявляєте, як йому незатишно й самотньо в нашому світі? Можливо, він живе тисячу років чий взагалі безсмертний... Ми ж про них не знаємо нічого, анічогісінько! Прошу вас, приручіть як-небудь цю істоту, коли вже вона саме вас вшанувала своєю увагою, а потім... потім, з вашого дозволу, і я до цього діла підпряжуся. Не проти?

— Звичайно! — сказав трохи спантеличений Арсен.

— Тепла і ніжності до нього, якомога більше тепла і ніжності, — напучував його Іван Максиміліанович.

Повернувшись додому, Арсен сказав з порога якомога лагідніше:

— Добрий вечір, мій маленький друже! Так приємно вертатися в обжитий дім...

Йому й справді було приємно, але голос його прозвучав у забитій меблями кімнаті глухо та недоречно. Арсен сів у крісло й дослухався до самого себе. Довкіл стояла душнута тиша — крізь стіни старого будинку, заставлені стелажми з книжками й завішані килимами, не пробивався жоден звук. І нічого не пробивалося в його душу крізь вічне відчуття спокою та затишку рідного, з дитинства звичного гнізда. Надійного прихистку від життєвих бур. Місця, де так добре відпочивається й куди так солодко вертатися з доріг. Та чи є туь хтось чи щось, як уже воно там називається!

Обережно, ніби остерігаючись, що цим він когось сполохає, Арсен потягнувся до вітара — його стрілка не рушила з місця. Ну так і є — нікого...

"Пішов, — подумав Арсен. — Мабуть, образився на мене. Розчарувався. Куди ж йому йти? Як же недобре вийшло..."

Не міг напевне сказати, що було в його поведінці гідного осуду, але якийсь краєчок душі — мабуть, той, де ховалось оте невиразне, що називалося совістю, — давав про себе знати легеньким щемом.

Маленька самотня істота блукала сучасним містом, чогось шукаючи. Привіту, ласки? Чи ж знайде? Чи проб'ється до чиеїсь доброї душі крізь мур скепсису — тіні одвічного страху перед непізнаним.

Раптом Арсенові й самому стало незатишно та самотньо. Можна було б подзвонити до когось із друзів, напроситися в гості чи до себе скликати товариство, можна було ввімкнути телевізор, гарно вдягнутися й прогулятися особливо ошатними о цій порі вулицями — безліч варіантів було в нічим не обтяженого молодика, що мав попереду кілька днів відгулу. Тільки ж Арсен знав: це — особлива самотність, самотність людини перед безміром простору й часу, своєрідна космічна туга, що приходить до людини без причини й минає без сліду. За нею — підсвідома мрія про зустріч з братами по розуму...

Прагнучи хоч трохи розрадитись, Арсен відчинив вікно й покликав кота Антона.